

és dr. Koós Zoltánt, a Magyar Földhitelintézet ny. vezérigazgatója, felsőházi tagot. A közgyűlés keretében dr. Tury Sándor Kornél egyetemi tanár tartott „A biztosítási jog jelentősége a kötelmi jog fejlődésének újabb irányú szempontjából”, előadást. Az előadás témájáról a napokban jelent meg ugyancsak az előadó tollából az előadás terjedelmét messze meghaladó hasonló című könyv, és épen ez okból az előadás méltatására a könyv megbeszélése során vissza fogunk térni.

Fokozódó állami beavatkozás az ingatlantulajdon körében. Ilyen címen tartott előadást december 2-án a *Magyar Jogászegylet* civiljogi szemináriumában *Dr. Varró Endre* ügyvéd. Azt fejtette, hogy az utolsó mésfél évtized törvényalkotásai egyre mélyebb beleyulást engednek az államnak az ingatlantulajdonba.

Az életbeléptetés előtt álló új telepítési törvény a tulajdon elvonásának új eszközét iktatja jogrendszerünkbe: az átengedésre kötelezést, amely több vonatkozásban eltér a kisajátítás eddig követett elveitől. Figyelman kívül hagyja ugyanis azt a jogszabályt, hogy csak a multhatatlan szükség mértékéig és csak akkor lehet valakitől az ingatlantulajdont elvonni, ha az valamely konkrét célra kizárólagosan vagy elsősorban alkalmas. Ilyen objektív ismérvek helyett szubjektív színezetű körülmények is közrejátszanak annak elbírálásánál: kitől, milyen terjedelmű és melyik ingatlant veszi el az állam. Emellett a tulajdonelvonás jogszerűsége kérdésében kormányhatalmi szervek döntenek és csak panasz útján lehet határozatuk ellen bírósághoz fordulni, — viszont arra nézve, hogy a maximális kereten belül tényleg mennyit és melyik ingatlant váltja meg az állam, a központi hatalomnak abszolút diszkrecionális joga van. Az igénybevett ingatlanért a törvény elvileg teljes kántalanítást ígér, valójában azonban az a helyzet, hogy a tulajdonos csak $\frac{1}{2}$ -át kapja meg azonnal az árverési kikialtási ár szabályai szerint megállapítandó becsértéknek, míg $\frac{1}{3}$ részéhez csak 25 éven át folyó annuitások formájában és csak 3.5% kamat mellett jut hozzá.

A törvényt a nagybirtokosoktól igénybevett ingatlanok egy részét nem vonja el mindig tulajdonilag, — ehelyett arra kötelezheti a tulajdonosokat, hogy bizonyos területeket kishaszonbérlok részére haszonbérletbe engedjenek át. Ilyen esetekben a birtokosok, illetve hitelezők csak a haszonbért kapják meg, — a haszonbérleti viszony pedig árverés esetén is hatályban marad.

A jelzálogos hitelezők szempontjából az ingatlanfedezetet a megváltási ár helyettesíti, amiből az árverési vételárhoz hasonló módon nyernek kielégítést. Ugyanez a helyzet akkor is, ha a birtokos ingatlanát köztartozásai fejében ruhazza át tulajdonilag az államra átengedésre kötelezés vagy önkéntes felajánlás útján. Az átengedett ingatlanok ugyanis természetesen jutnak az állam tulajdonába, az összes jelzálogi terhek törölhetnek, feltéve, hogy fedezetüik 5%-nál nagyobb értékcsökkenést nem szenved, vagy ha szenved: a követelés az egyéb biztosítékoknál a kataszteri tiszta jövedelem 35-szörös szorzatán belül marad. Ez a rendelkezés zálogleveles kölcsönöknél esetleg hátrányos lehet.

Az eddigi jogszabályoktól eltérően szabályozza a telepítési törvény az öröklési jogot a telepesek birtokai tekintetében. A vételár 50%-ának lefizetéséig ugyanis tulajdonképpeni öröklés nincs is. A tulajdonjog bekebelezése után, ha az örökösök nem tudnak megegyezni a közös birtoklásban, vagy abban, hogy a birtokot egy alkalmas örökös kapja meg, — az állam visszavásárlási jogot gyakorolhat.

A telepítési törvény kiszélesíti az állam elővásárlási jogát is. Megengedi, hogy későbben kijelölendő vidékeken, ahol azt birtokpolitikai vagy népesedési szempontok indokolják, az állam az elidegenítési ügylet tudomásulvételét megtagadhassa, anélkül, hogy elővásárlási jogát gyakorolni volna kénytelen.

A telepítési törvénynek tulajdonkorlátozó jogszabályai ellen még jogdogmatikai szempontból sem lehet észrevételt tenni, amennyiben nemzetvédelmi célokat szolgálnak.

*

A Magyar Jogászegylet Civiljogi Szemináriumában dr. Szenté Andor ügyvéd előadást tartott *A devizafelár* címen. Előadó mindenekelőtt a felárrendszer keletkezésének gazdasági és devizajogi előzményeit vázolta, majd pedig a felár jogi lényegét taglalta. Részletesen ismertette azokat a szempontokat és érveket, amelyek figyelembevételével a felár az árfolyam szerves kiegészítő részének lehetne tekinteni; az irányadó gazdasági és jogi szempontok, valamint a fennálló tételes devizajogi szabályok és Nemzeti Bank körlevelek figyelembevételével azonban arra a megállapításra jutott, hogy a felár nem tekinthető az árfolyam szerves kiegészítő részének, hanem egy speciális célt szolgáló: a transzfervesztesség megtérítésére szolgáló sui generis kötelezettség. — Előadó ezután foglalkozott számos, a 300/1936. M. E. sz. rendelet által felvetett problémával és ismertette a Nemzeti Bank vonatkozó gyakorlatát is. Vázolta az 1932. január 31.-i Stichtag jelentőségét, foglalkozott a felárkérdés viszonyával az ú. n. dollár és font-valorizációhoz és részletesen ismertette azokat a problémákat, amelyek a különböző külföldi valuták legújabb leértékelésével kapcsolatban a felárral összefüggésben felmerülnek. Rámutatott annak a kardinalis tételnek a gyakorlati fontosságára, hogy felár csupán akkor követelhető, ha a kirovó pénznem külföldi pénznem és ha a bírói ítélet is külföldi pénznemre, nem pedig meghatározott pengőösszegre szól. Végül azzal a kérdéssel is részletesen foglalkozott a bel- és külföldi joggyakorlat és a fennálló kereskedelmi egyezmények és a Nemzeti Bank körleveleinek ismertetése kapcsán, hogy az autorizált pénzügyi hatáskörrel való lefizetés bír-e solutio hatállyal. Az előadáshoz dr. Molnár Márton, dr. Gündisch Guido és dr. Beck Salamon ügyvédek szóltak hozzá.

Gyorsírási javaslatok a polgári és büntető perrendtartás küszöbön álló reformjához. Dr. Kielényi Jenő ügyvéd, aki már évek óta foglalkozik a gyorsírásnak a polgári és büntető perben való fokozottabb alkalmazásának kérdésével a Magyar Gyorsírók Országos Szövetsége felkérésére a kérdésekről nagyszerű előadást tartott.

Előadásában rámutatott arra, hogy a jelenlegi-büntető és polgári perrend, csak korlátozott mértékben teszi lehetővé a gyorsírók alkalmazását, holott az anyagi igazság érdekében fontos volna, ha a tárgyalásokról fontosabb ügyekben hiteles gyorsírási feljegyzések is készülhének.

Ennek érdekében részletes javaslatokat terjesztett elő, amelyek egyrészt biztosítanák a gyorsírási feljegyzések teljes szakszerűségét, megbízhatóságát és hitelességét, másrészt pedig azt, hogy amikor a felek bármelyike kéri a gyorsíró alkalmazását, és a gyorsírási feljegyzések költségét előlegezi, úgy a bíróság e kérelmet a lehetőség határain belül teljesíteni legyen köteles. Eddig ugyanis a bíróság a felek ezirányú kérelmének minden indokolás nélkül elutasíthatta, s ez ellen a határozat ellen a fél semmiféle jogorvoslati nem élhetett.

A nagy tetszéssel fogadott előadáshoz hozzászóltak Téglás Géza dr. tvszéki bíró, Halmi Bódog és dr. Gulovics Titusz járásbírák, dr.